

Ο Τριαδικός Θεός: Η πίστη ως μέσο γνώσεως της Θεϊκής αποκαλύψεως

Ορθοδοξία / Θεολογία

Βασίλειος Γκρίλλας, Θεολόγος, ΜΑ Θεολογίας

Η υπερφυσική αποκάλυψη του Τριαδικού Θεού στον άνθρωπο μπορεί να κατανοηθεί από την ανθρώπινη φύση με μέσο την Πίστη. Σε αυτή την υπερφυσική αποκάλυψη ο Αδάμ γίνεται μέτοχος, ζώντας σε κοινωνία με το Θεό, πιστεύοντας και αναγνωρίζοντας διαρκώς και αυξητικά την θεία παρουσία. Η ίδια η υπερφυσική αποκάλυψη συνεχίζεται μεταπτωτικά στα πρόσωπα των δικαίων της Παλαιάς Διαθήκης, των Πατριαρχών και των Προφητών για να πληρωθεί στην Καινή Διαθήκη, στο πρόσωπο του ενανθρωπίσαντος Υιού και Λόγου του Θεού, με την φανέρωση του Χριστού στην ανθρωπότητα.

Στο σχέδιο της Οικονομίας του Θεού για την σωτηρία του ανθρώπου η υπερφυσική αποκάλυψη λειτουργεί προοδευτικά ως «τύπος και σκιά» στην Παλαιά Διαθήκη για να οδηγηθεί η ανθρώπινη φύση στην αλήθεια της Καινής Διαθήκης όπου ο Θεός αποκαλύπτεται «ευκρινώς και πραγματικά» [1].

Στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού, ολοκληρώνεται η υπερφυσική αποκάλυψη δια του δευτέρου Προσώπου της Αγίας Τριάδος [2] στους Αποστόλους και Μαθητές Του, και ακολούθως στους Διαδόχους αυτών. Κατ' αυτό τον τρόπο κηρύχθηκε και κηρύσσεται διαρκώς και αδιαλείπτως η αποκάλυψη της Αλήθειας στην Εκκλησία που ιδρύεται και υπάρχει έχουσα κεφαλή το δεύτερο Πρόσωπο της τριαδικής θεότητας, δηλ. το Χριστό [3]. Μέσα από την Εκκλησία η υπερφυσική αποκάλυψη διατυπώνεται συστηματικά και προβάλλεται μέσα από τις Οικουμενικές Συνόδους και την διδασκαλία των Πατέρων [4].

Η υπερφυσική αποκάλυψη μέσω του Χριστού [5] λαμβάνει σάρκα και οστά, αποκτά ανθρώπινη διάσταση, καθίσταται δεδομένο φυσικής παρουσίας [6]. Ο υπερφυσικός λόγος του Θεού έρχεται στην ανθρωπότητα ως Λόγος και γίνεται αντιληπτός και ορατός στον άνθρωπο και ως Λόγος Θεού που ενεργά αποκαλύπτει την θεία πραγματικότητα [7]. Έτσι, η γνώση του Θεού αποκτά σωτηριολογικό χαρακτήρα και αποδεσμεύεται από μια «επιστημονική ισοδυναμία» που ζητά την γνώση ενός αντικειμένου [8]. Η γνώση του Θεού γίνεται βίωμα [9] και απολύει κάθε στοιχείο στείρας και αντιπαραγωγικής απόδειξης [10].

Αυτή η αλήθεια προτυπώνεται και καταγγέλλεται στην Παλαιά Διαθήκη. Αυτή η αλήθεια καταγράφεται από τους Αποστόλους με την επιστασία του Αγίου

Πνεύματος, δηλ. του τρίτου Προσώπου της Αγίας Τριάδος και παραδίδεται στην Καινή Διαθήκη ως γνώμονας γνώσης του Θεού. Παράλληλα, με δεδομένο ότι πάντα η αποκάλυψη στου Θεού λειτουργεί αυξητικά, διασφαλίζεται στην Παράδοση της Εκκλησίας και λειτουργεί προοδευτικά σήμερα και μέχρι της συντέλειας του αιώνας [11].

Η Πίστη είναι ο μόνος τρόπος αποδοχής αυτής της πραγματικότητας διότι αποτελεί το κύριο μέσο γνώσεως του Θεού. Ουσιαστικά η πίστη είναι η έκφραση της ελεύθερης αποδοχής της αποκεκαλυμμένης Αλήθειας και παράλληλα είναι ο κύριος τρόπος αυτοπροσφοράς του ανθρώπου σε αυτόν καθ' αυτόν τον αποκαλυπτόμενο Θεό. Αυτή η δυναμική είναι πράξη και βίωμα της μετοχής του ανθρώπου στο Θεό. Έτσι το κτιστό μετέχοντας στο άκτιστο, γνωρίζει όλο και περισσότερο το αποκεκαλυμμένο μυστήριο του Θεού και μάλιστα με τον διαρκή φωτισμό της επενέργειας της θείας Χάριτος [12].

Η Χάρις του Αγίου Πνεύματος, του τρίτου Προσώπου της Τριάδος που εκπορεύεται από τον Πατέρα και πέμπεται από τον Υιό, αποτελεί την κλήση του ανθρώπου για να αποδεχθεί την αποκεκαλυμμένη αλήθεια και παράλληλα είναι ο φορέας προαγωγής και αύξησης του ανθρώπου στην θεογνωσία [13].

Ο άνθρωπος λαμβάνει Πνεύμα Άγιο για να κατανοήσει όσα ο Θεός χαρίζει στην ανθρώπινη ύπαρξη [14] και παράλληλα ο πιστός έχοντας εμπειρία της γνώσεως του Θεού επιζητά ακόμα περισσότερο την γνώση της Αλήθειας ζητώντας σε αυτή την θεία μετοχή την αύξηση της πίστης [15].

Ο άνθρωπος δια της πίστεως οδηγείται στην αληθή θεογνωσία η οποία εκφράζεται ως πραγματική κοινωνία στην χάρη και στην δόξα του Τριαδικού Θεού. Με αυτό τον τρόπο ο Θεός δίνει στον πιστό ακόμα περισσότερες δυνατότητες κατανόησης του μυστηρίου της θεότητας και ουσιαστικά ο αποκαλυπτόμενος Θεός δεν αφήνει το πλάσμα Του σε μια στείρα προσπάθεια αναγωγής στο θείο αλλά το έλκει στην θεότητα [16] αναγνωρίζοντας την πίστη του ως πρόθεση και απόδειξη ελεύθερης επιλογής στην θεία μέθεξη [17].

Παραπομπές:

- 1. Ν.Ε.Μηστοπούλου, Θέματα Ορθοδόξου Δογματικής Διδασκαλίας, Πανεπιστημιακά Παραδόσεις Δογματικής, Αθήναι 1983, σελ. 21.**
- 2. Ιω. Καρμίρη, Το Ορθόδοξο Δόγμα της εν Χριστώ Σωτηρίας, Ανάτυπον εκ του «Ορθοδόξου Τύπου», Αθήνα 1983, σελ. 7-9.**
- 3. Νικολάου Χ. Ιωαννίδη, (πρωτοπρ.), Η ενανθρώπιση του Θεού Λόγου και**

η σωτηρία του ανθρώπου, Αθήνα 1984, σελ. 9 και εξ.

4. Χρ. Κρικώνα, Το Μυστήριο της Εκκλησίας, Πατερικές απόψεις, Εκδοτικός Οίκος Κυρομάνος, Θεσ/νίκη 31992, σελ. 23 και εξ.

5. Μάρκου Α.Σιώτου, Ο μυστηριακός χαρακτήρ της Εκκλησίας του Χριστού, Αθήνα 1987, σελ. 4-7.

6. Νίκου Ματσούκα, Ο Λόγος του Θεού κατά την παράδοσιν, Ανάτυπον εκ του περιοδικού «Γρηγόριος ο Παλαμάς», Θεσ/νίκη 1964, σελ. 3-5.

7. Νίκου Ματσούκα, «Εκκλησιολογία εξ επόψεως Τριαδολογικού Δόγματος», Ανάτυπον εκ της Ε.Ε.Θ.Σ.Π.Θ., τόμος ΙΖ', σελ. 115- 214, Θεσ/νίκη 1972, σελ. 120-128.

8. Σπ. Κυριαζοπούλου, Προλεγόμενα εις την ερώτησιν περί Θεού, δ.δ., Γρηγόρης, Αθήνα, 2000, σελ. 222-225.

9. Ν. Ξεξάκη, Ορθόδοξος Δογματική, Προλεγόμενα εις την Ορθόδοξον Δογματικήν, τ. Α', Έννοια, Αθήνα 2006, σελ. 32-35.

10. Κ. Παπαπέτρου, Πίστη και Γνώση, Ανάτυπο από τον 27ο Τόμο «Επίσημοι Λόγοι» Περιόδου από 1.9.1982 έως 18.5.1983 (Πρυτανεία Σπ Μουλοπούλου) Αθήνα 1987, σελ. 9.

11. Ιω.14, 7-15: «την αλήθειαν λέγω υμίν· συμφέρει υμίν ίνα εγώ απέλθω· εάν γαρ εγώ μη απέλθω, ο παράκλητος ουκ ελεύσεται προς υμάς· εάν δε πορευθώ, πέμψω αυτόν προς υμάς [...] όταν δε έλθη εκείνος, το Πνεύμα της αληθείας, οδηγήσει υμάς εις πάσαν την αλήθειαν· ου γαρ λαλήσει αφ' εαυτού, αλλ' όσα αν ακούση λαλήσει, και τα ερχόμενα αναγγελεί υμίν· εκείνος εμέ δοξάσει, ότι εκ του εμού λήψεται και αναγγελεί υμίν· πάντα όσα έχει ο πατήρ εμά εστι· διά τούτο είπον ότι εκ του εμού λήψεται και αναγγελεί υμίν. ».

12. Ν. Ματσούκα, Δογματική και Συμβολική Θεολογία Α', Εισαγωγή στην θεολογική γνωσιολογία, Πουρναρά, Θεσ/νίκη, 2000, σελ. 23-30.

13. Ν. Ξεξάκη, Ορθόδοξος Δογματική, Η περί Δημιουργίας διδασκαλία, τ. Γ', Έννοια, Αθήνα 2006, σελ. 163 και εξ.

14. Α' Κορ. 2,12: «ημείς δε ου το πνεύμα του κόσμου ελάβομεν, αλλά το Πνεύμα το εκ του Θεού, ίνα ειδώμεν τα υπό του Θεού χαρισθέντα ημίν.».

15. Λουκ.17,5: «Και είπον οι απόστολοι τω Κυρίω· Πρόσθες ημίν πίστιν.».

16. Ιωακείμ ΑΠοστολοπούλου (Αρχιμ.), Αδάμ ο Πρωτόπλαστος, Ιωλκός, χ.χ., σελ. 182-184.

17. Α. Θεοδώρου, Η περί θεώσεως του ανθρώπου διδασκαλία των Ελλήνων Πατέρων της Εκκλησίας έως του Ιωάννου του Δαμασκηνού, Αθήνα 1956, σελ. 7-10.